

ΠΑΤΩΝΤΑΣ ΠΑΝΩ ΣΤΑ ΣΥΝΤΡΙΜΜΙΑ ΤΩΝ ΑΥΤΟΝΟΗΤΩΝ ΤΟ «ΓΥΝΑΙΚΕΙΟ» ΖΗΤΗΜΑ ΩΣ ΤΑΞΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ

Ετούτο το κείμενο είναι μια προσπάθεια να καταθέσουμε κάποια από τα εργαλεία και τα οφέλη που έχουμε αποκομίσει μιλώντας για το γυναικείο μέσα από τις ομάδες μας. Έχοντας δει εδώ και τουλάχιστον 16 χρόνια να σαρώνει τα πάντα στο διάβα του ο κρατικός φεμινισμός και οι πολιτικές που έχει τροφοδοτήσει, να καταθέσουμε με τι έχουμε αναμετρηθεί και με τι οφείλουμε να αναμετρηθούμε. Να αναδείξουμε, δηλαδή, πώς έχουμε μιλήσει ως φεμινίστριες, αξιοποιώντας θεμελιώδη εργαλεία που έχουμε δουλέψει μέσα σε αυτή την κοινότητα: κοιτώντας τις κρατικές πολιτικές, την εργασία και το κοινωνικό εργοστάσιο. Μιλώντας για την εργατική τάξη, κάνοντας κριτική στις αριστερές μπάντες του κράτους που έχουν αποικίσει τους τρόπους με τους οποίους μιλάμε για το γυναικείο. Γιατί, τελικά, για να μπορέσουμε να θέσουμε και να υπερασπιστούμε τα δικά μας ζητήματα πρέπει πρώτα απ' όλα να τα ανακαλύψουμε πέρα και έξω από τον κρατικό λόγο. Και για να φτάσουν να γίνουν αυτονόητα, πρέπει να χτιστούν πάνω στα συντρίμια άλλων αυτονόητων που έχει κατασκευάσει το κράτος.

Αυτονόητο πρώτο: Για τις γυναίκες μιλάει και το κράτος

Αν έχουμε συνειδητοποιήσει κάτι στα χρόνια ύπαρξης μας είναι ότι η ιδέα που είχαμε όταν ξεκινήσαμε να πολιτικοποιούμαστε πως το «γυναικείο» είναι ένα ζήτημα που βρίσκεται στο περιθώριο του δημόσιου λόγου, δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Απεναντίας, άρα βάλει καμία κάτω τις πολιτικές του ελληνικού κράτους των τελευταίων τουλάχιστον 20 χρόνων, γρήγορα θα διαπιστώσει ότι πρόκειται για ζήτημα το οποίο μεσουρανή με αμείωτη ένταση και συνεχείς μεταλλάξεις. Το «γυναικείο κίνημα» που αναδύθηκε μέσα σε αυτή τη συγκυρία φτιάχτηκε με τα συστατικά της «προόδου», της «ισότητας» και της «ορατότητας». Η πολιτική ενασχόληση με τα γυναικεία ζητήματα έγινε αντικείμενο δικαιωματικών αιτημάτων προς το κράτος. Και τα πήγε μια χαρά.

Ας απαριθμήσουμε μερικά πρόχειρα που μας έρχονται στο νου, τα οποία είδαμε να εκτυλίσσονται μπροστά στα ματάκια μας τα τελευταία χρόνια: Ο βιασμός έγινε αντικείμενο επεξεργασίας του νόμου και θεωρήθηκε μείζονος σημασίας. Ζήσαμε πολύκροτες υποθέσεις δικαστηρίων που υποσχονταν ότι θα τον εξαλείψουν. Η μάχη ενάντια στην ενδοοικογενειακή βία παρήγαγε πλήθος νομοθεσιών, ειδικών που θα τη λύσουν και θεσμών που θα την αναλάβουν. Οι σπουδές φύλου των ελληνικών πανεπιστημιακών εδράνων πήραν τα πάνω τους, κατέλαβαν νευραλγικές θέσεις στα κρατικά επιτελεία, τοποθετήθηκαν και τοποθετούνται για τις κατευθύνσεις που πρέπει να διαγράψουν οι κρατικές επιδιώξεις. Πλήθος ΜΚΟ ξεπήδησαν σαν τα μανιτάρια, στελεχώθηκαν με επιστημονίσσες που ανέλαβαν να αναλύσουν τη βία κατά των γυναικών σαν «κοινωνική συμπεριφορά των μεταναστών». Οι «γυναικοκτονίες» πρωταγωνίστησαν στα μαχόμενα ελληνικά μίντια. Νέα σώματα της αστυνομίας ανέλαβαν να σώσουν τις γυναίκες. Οι γραμμές βοήθειας, οι πλατφόρμες, οι εφαρμογές κλήθηκαν να γίνουν ψηφιακά γκατζετάκια απεύθυνσης στους μπάτσους. Οι καταγγελίες παρουσιάστηκαν σαν τον μόνο δρόμο σωτηρίας μας. Και η λίστα δεν έχει τελειωμό.

Θα λέγαμε, λοιπόν, ότι για το ελληνικό κράτος η «ορατότητα» της διάστασης του φύλου βρίσκεται μια χαρά ψηλά στην ατζέντα του. Θα λέγαμε, επίσης, ότι η γενέθλια στιγμή του «γυναικείου κινήματος» που περιγράψαμε παραπάνω ήταν το 2008, δηλαδή η έναρξη του πετσοκόμματος των

μισθών μας που ονομάστηκε «κρίση». Και το σημαντικότερο: η διάσταση του φύλου συντροφεύει από τότε τις ταξικές πολιτικές που εφαρμόζει το ελληνικό κράτος με αμείωτη ένταση.

Αυτονόητο δεύτερο: Δείξε το κράτος, κοίτα την τάξη

Η μακρινή εκείνη περίοδος, λοιπόν, βρήκε τις αυτόνομες ομάδες να σκαλίζουν, μεταξύ άλλων, το θέμα της μετανάστευσης. Η αδιαπραγμάτευτη θέση ότι οι μετανάστες είναι μετανάστες εργάτες και το ελληνικό κράτος εφαρμόζει μια σκληρή στρατηγική για τη μετανάστευση θα σημάδευε τον πολιτικό μας λόγο μέχρι και σήμερα. Βλέπαμε την πορεία των μεταναστών από την πρώτη στιγμή εισόδου τους στη χώρα να είναι κρατικά ελεγχόμενη: από τη βία στα σύνορα, στο αναγκαστικό πέρασμα από την πρωτεύουσα ή το κέντρο κράτησης κι από εκεί στα χωράφια της ελληνικής επαρχίας και πίσω πάλι στο κέντρο κράτησης ή την απέλαση.

Την ίδια στιγμή που η ελληνική κοινωνία δεχόταν χιλιάδες μετανάστες που προορίζονταν για παρανομοποιημένο εργατικό δυναμικό στα κάτεργα των μαφιοζοποιημένων εγχώριων επιχειρήσεων, ξεκίνησαν να πυκνώνουν και οι κρατικοί λόγοι γύρω από τον βιασμό και τη μάχη ενάντια στην ενδοοικογενειακή βία. Ο ταξικός ρατσισμός πέρασε σαν οδοστρωτήρας πάνω από τους μετανάστες και ενισχύθηκε από την κρατική προπαγάνδα του «μετανάστη βιαστή», του «σεξιστή που κακομεταχειρίζεται τη γυναίκα του», του «οπισθοδρομικού που θέλει να εκδικηθεί την χειραφέτηση των λευκών γυναικών».

Ο συστηματικός διασυρμός των μεταναστών ως σεξιστών λειτούργησε ως καύσιμο για τη μεταναστευτική πολιτική της Ελλάδας –ίσως και υπόθεση της επιτυχίας της. Τα επόμενα χρόνια κι εφόσον είδαμε την μεταναστευτική πολιτική του ελληνικού κράτους να διεξάγεται με αριστερή και «ανθρωπιστική» χροιά, οι γυναικείες ΜΚΟ όρθωσαν το ανάστημά τους κι εγγυήθηκαν με το παραπάνω την υποτίμηση των μεταναστών και των μεταναστριών. Τα αιτήματα για τη διαμόρφωση «ασφαλών χώρων» και την περισσότερη κρατική μέριμνα στα στρατόπεδα για την προστασία των μεταναστριών γυναικών εμπλούτισαν τις ρατσιστικές αφηγήσεις περί οπισθοδρομικών και βίαιων μουσουλμάνων ανδρών και προσέφεραν νέα εργαλεία ελέγχου και πειθάρχησης τους.

Μπροστά, λοιπόν, σε αυτές τις εξοργιστικές εξελίξεις, και με την παρακαταθήκη που είχαμε από την εμπλοκή μας στις anti-fa ομάδες, επιβεβαιώναμε διαρκώς την εξής διαπίστωση: Το «φύλο» και η «τάξη» δεν είναι, και δεν πρέπει να είναι, ξεχωριστά σημεία θέασης της πραγματικότητας. Ο ρατσισμός και ο σεξισμός είναι ζωτικά συστατικά της σχέσης κεφάλαιο και άρα ο αντιρατσισμός και ο αντισεξισμός οφείλουν να είναι αλληλένδετες πολιτικές στάσεις. Στο *Γυναίκες, Φυλή και Τάξη* που εκδόθηκε από το Αρχείο71 και την ομάδα μιγάδα, λέγαμε τα παρακάτω:

Εμείς οι γυναίκες καλούμαστε από την κυρίαρχη ρατσιστική προπαγάνδα να συμβάλλουμε στους κοινωνικούς διαχωρισμούς και να εξοικειωθούμε με την ιδέα του «μαύρου, μουσουλμάνου βιαστή». [...] Για εμάς, η υπόθεση αυτή μας έκανε να συνειδητοποιήσουμε πως πρέπει εμείς, εμείς οι γυναίκες να καταρρίψουμε τον μύθο του μαύρου βιαστή. Εμείς οι γυναίκες είναι που πρέπει να αξιοποιήσουμε το πώς το γυναικείο κίνημα μίλησε στο παρελθόν

για τον βιασμό, τους θεσμούς, και τις αξίες που τον ευνοούν και τα υποκείμενα που τον διαπράττουν. Εμείς είμαστε αυτές που έχουμε την ευθύνη να αποφεύγουμε κάθε παγίδα που στήνουν τα αστυνομικά-φασιστικά τεχνάσματα πάνω σε αυτό το ζήτημα.¹

Με λίγα λόγια: το χρέος μας ως φεμινίστριες είναι και να υπερασπιζόμαστε την τάξη μας. Τελικά, η κατεύθυνση αυτή εξακολουθεί να μας φαίνεται κάτι παραπάνω από σωτήρια. Από το 2020 κι έπειτα, η συστηματική υποτίμηση και συκοφάντηση της εργατικής τάξης και η μετατροπή της σε «πρόβλημα» έχουν ωριμάσει ως επίσημη κρατική πολιτική, με διακομματική στήριξη. Τα τελευταία χρόνια, βλέπουμε τους καρπούς αυτής της πολιτικής. Ο σεξισμός έχει γίνει ταυτόσημος με την εργατική κοινότητα. Οι πολιτικές που έχουν διαμορφωθεί γύρω από την «προστασία των γυναικών» έχουν το βλέμμα στραμμένο στην εργατική τάξη και τη στέλνουν ασταμάτητα στις δαγκάνες του ποινικού συστήματος.²

Κι εμείς; Εμείς επιβεβαιώνουμε διαρκώς ότι το γυναικείο είναι ένα ταξικό ζήτημα. Εμείς είμαστε φεμινίστριες που υπερασπίζονται την εργατική τάξη και μιλούν ενάντια στις κρατικές πολιτικές. Όχι το αντίθετο.

Αυτονόητο τρίτο: Οι κρατικές πολιτικές είναι στην καθημερινότητα

Τελικά, η εμπειρία του γυναικείου ως ταξικό ζήτημα μπορεί να παράγει πλούσιες ευκαιρίες παρέμβασης στην καθημερινή μας εμπειρία, εκεί που τρώμε κατακέφαλα τα αποτελέσματα μεγαλύτερων κρατικών πολιτικών. Η αναμέτρηση μας με τις πειθαρχικές λειτουργίες που αναλαμβάνει η ιατρική επιστήμη είναι ένα από τα πιο χαρακτηριστικά παραδείγματα αυτής της κατεύθυνσης.

Από τη μια, οι ομάδες μας στραβοκοιτούσαν πάντα την κυρίαρχη αριστερή αντίληψη που ισχυριζόταν ότι υπάρχουν δύο πλευρές του κράτους. Η ιδέα πάει ως εξής: η μία πλευρά είναι η κατασταλτική, δηλαδή η αστυνομία και ο στρατός και η άλλη πλευρά είναι το λεγόμενο κράτος πρόνοιας, δηλαδή τα νοσοκομεία, οι κοινωνικές παροχές, η εκπαίδευση, οι προνοιακές δομές κλπ. Οι δύο αυτές πλευρές παρουσιάζονται ως αντιθετικές και ανταγωνιστικές μεταξύ τους. Κι έτσι ενώ η Αριστερά κλαιγόταν για το «καλό» κράτος πρόνοιας που κατέρρεε, εμείς αρχίσαμε να εντοπίζουμε τον όλο και πιο εμφανή ρόλο των συστημάτων υγείας ως συστημάτων ελέγχου και πειθάρχησης της εργατικής τάξης.³ Σημαντική επιβεβαίωση των παραπάνω ήταν το 2011, όταν το ΚΕΕΛΠΝΟ παρέα με τους μπάτσους, εξαπέλυσαν επιχείρηση σκούπα στο κέντρο της Αθήνας, συλλαμβάνοντας, φυλακίζοντας και λειοδρώντας ξεδιάντροπα οροθετικές γυναίκες, με την κατηγορία ότι εκδίδονταν και μετέδιδαν τον ιό HIV. Το λεγόμενο «σχέδιο εκκαθάρισης από την υγειονομική βόμβα» ενορχηστρώθηκε από τα υπουργεία υγείας και δημόσιας τάξης. Χαιρετίστηκε δε από το σύνολο των σκατόψυχων αυτής της χώρας ως αναγκαίο μέτρο για τη δημόσια υγεία. Η δημοφιλής άποψη ότι ο τρόπος ζωής των εργατριών του κέντρου της Αθήνας αποτελεί απειλή για τη δημόσια υγεία, σήμαινε τελικά την αστυνομική διαχείριση και την διαπρόμπευση αυτών των γυναικών.

Από την άλλη, είχαμε δει από νωρίς τι είχαν να πουν και οι μαύρες Αμερικανίδες φεμινίστριες για το σύστημα υγείας. Οι ίδιες, στα '60s και '70s είχαν ασκήσει κριτική απέναντι στις λευκές για την προσκόλλησή τους

ΣΩΜΑΤΕΜΠΟΡΟΙ ΜΕ ΛΕΥΚΕΣ ΜΠΛΟΥΖΕΣ: ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΦΑΝΤΑΣΙΑ, ΕΙΝΑΙ Η ΜΑΥΡΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ.

Τον Νοέμβριο του 2010 κολλήθηκε η παραπάνω αφίσα από την συνέλευση autonome antifa και την ομάδα migada στις γειτονιές της Αθήνας. Στην αφίσα λέγαμε:

«Ναι λοιπόν, πίσω από τις 60 ιδιωτικές κλινικές "υψηλής τεχνολογίας" στην Ελλάδα (τις περισσότερες στον κόσμο αναλογικά με τον πληθυσμό) κινείται μία μαύρη οικονομία εκμετάλλευσης. Η οποία σε αυτή τη χώρα μετράει έναν τζίρο εκατομμυρίων ευρώ τον χρόνο, δίπλα σε όλες τις

άλλες μορφές λαθρεμπορίου (τσιγάρων, όπλων, ναρκωτικών κλπ.). Μπορούμε λοιπόν να κοιμόμαστε ήσυχοι. Η μαύρη οικονομία δείχνει προς το παρόν το μέλλον της ανάπτυξης στη χώρα».

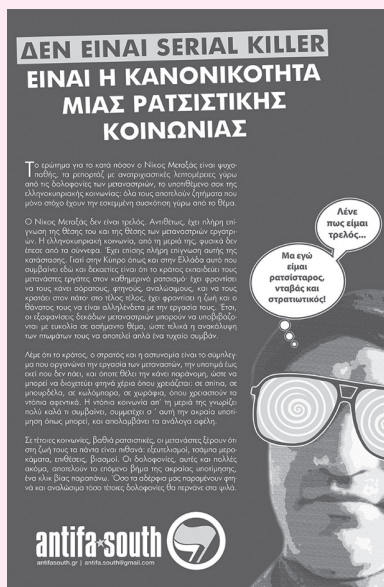
Η ανάδειξη του εμπορίου ωαρίων ως κομμάτι της παρανομοποιημένης εργασίας των μεταναστριών εργατριών και της σύμπραξη μαφίας-αστυνομίας-κράτους και γιατρών ήταν αποτέλεσμα της διαρκούς μας αναζήτησης της έμφυλης καταπίεσης μέσα στις ταξικές πολιτικές.

μόνο στο αίτημα για νομιμοποίηση των εκτρώσεων. Αυτό συνέβη, όχι επειδή διαφωνούσαν με τις εκτρώσεις γενικώς, αλλά γιατί την ίδια στιγμή οι ίδιες υφίσταντο υποχρεωτικές στειρώσεις από το σύστημα υγείας με κρατικά επιδοτούμενα προγράμματα. Οπότε η εμπειρία που είχαν από το κράτος πρόνοιας και τις «παροχές» του δεν τους επέτρεπε ούτε να καλοβλέπουν, ούτε να διαπραγματεύονται με το σύστημα υγείας.⁴

Τι κρατήσαμε, λοιπόν, από αυτά; Κρατήσαμε ότι για τις γυναίκες της εργατικής τάξης, η εμπλοκή τους με τους γιατρούς και τα νοσοκομεία είναι μια εχθρική διαδικασία. Κρατήσαμε ότι περιλαμβάνει την επιτήρηση της συμπεριφοράς μας, το ξεψάχνισμα των κοινωνικών μας σχέσεων, τον έλεγχο της σεξουαλικότητας και της αναπαραγωγικής μας δυνατότητας. Πολλές φορές περιλαμβάνει και την εξόντωση. Η ανάδειξη αυτών των ζητημάτων μπορεί να αποτελέσει ένα πεδίο σύγκρουσης. Ας πούμε, το διήμερο 4 και 5 Ιουνίου του 2018 η ομάδα μιγάδα επισκέφθηκε τα γυναικολογικά νοσοκομεία «Αλεξάνδρα» κι «Ελενα». Στόχος ήταν η καταγγελία του δημόσιου νοσοκομείου και των γιατρών του ως τόπου άσκησης μιας πολύ σκληρά έμφυλης και ταξικής εξουσίας. Στην προκήρυξη που μοιράστηκε το ζήτημα έμπαινε ως εξής:

Η έμφυλη βία κι ο ταξικός ρατσισμός στη χώρα μας συναντιούνται στα δημόσια νοσοκομεία. Είναι πάνω σε μας, τις πιο δυσκολεμένες οικονομικά και σε αυτές που δεν έχουν χαρτιά, που εξασκούνται οι νέοι γιατροί, που δοκιμάζονται μαζικά στρατηγικές για τη δημόσια υγεία και τον έλεγχο των γεννήσεων. Κι αυτό συμβαίνει χρώμα τώρα επειδή οι γιατροί πιστεύουν ότι είναι ανέγγιχτοι και στο

ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ SERIAL KILLER ΕΙΝΑΙ Η ΚΑΝΟΝΙΚΟΤΗΤΑ ΜΙΑΣ ΡΑΤΣΙΣΤΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Η αφίσσα που κόλλησε ο αντιφασιστικός πυρήνας antifa south τον Ιούνιο του 2019 την έπεφτε στο υποτιθέμενο σοκ της ελληνικής κοινωνίας με την δολοφονία των μεταναστριών εργατριών στην Κύπρο από τον ένστολο και υποτιθέμενο «τρελό» Νίκο Μεταξά. Η αφίσσα ήθελε να πει πως οι βιασμοί, η ακραία υποτίμηση και η εξόντωση δεν αποτελούν κάποιου είδους εξαίρεση για την πραγματικότητα των μεταναστριών. Λέγαμε, λοιπόν, τα παρακάτω:

Σε τέτοιες κοινωνίες, βαθιά ρατσιστικές, οι μετανάστες ξέρουν ότι στη ζωή τους τα πάντα είναι πιθανά: εξευτελισμοί, τσάμπα μεροκάματα, επιθέσεις, βιασμοί. Οι δολοφονίες, αυτές και πολλές ακόμα, αποτελούν το επόμενο βήμα της ακραίας υποτίμησης, ένα κλικ βίας παραπάνω. Όσο τα αδέρφια μας παραμένουν φτηνά και αναλώσιμα τόσο τέτοιες δολοφονίες θα περνάνε στα ψιλά.

απυρόβλητο. Μπορούν να παίρνουν ανενόχλητοι αποφάσεις για την υγεία μας χωρίς τη δική μας συμμετοχή. [...] Χρησιμοποιούν το μότο «σώζουμε ζωές» για να συγκαλύπτουν όλες τις παραβιαστικές και ρατσιστικές συμπεριφορές τους. Φυσικά η εξουσία της ιατρικής αυθεντίας τους χαρίζει απλόχερα αυτή τη θέση. Αυτοί λοιπόν ξέρουν να φυλάγονται καλά, γιατί ξέρουν ότι είμαστε μόνες απέναντι στην αυθεντία τους, και κυρίως, ξέρουν ότι τους έχουμε ανάγκη.

Η ανάδειξη του νοσοκομείου ως φορέα ταξικής πολιτικής προσγειώθηκε στο επίπεδο της καθημερινότητας και προκάλεσε πλήθος αντιδράσεων από τούς άμεσα εμπλεκόμενους «λειτουργούς του», δηλαδή τους γιατρούς και τους διευθυντές των νοσοκομείων. Τέτοιου είδους παρεμβάσεις έχουν μεγάλη δύναμη: παρεμβάσεις, δηλαδή, σε τόπους όπου είναι καζάνια που βράζουν, εκεί που λαμβάνουν χώρα καθημερινά πειθαρχήσεις, εκεί που οι κρατικές πολιτικές αποτυπώνονται στην κοινωνική μας εμπειρία. Φτάνει μόνο να πούμε ότι λίγα χρόνια μετά, το πείραμα του ελληνικού κράτους που ονομάστηκε πανδημία επισφραγίστηκε με τη συμβολή των γιατρών, επιβάλλοντας ένα σύνολο πειθαρχικών μέτρων στο σύνολο της καθημερινότητας μας.

Αυτονόητο τέταρτο: Το γυναικείο ως κομμάτι του antifa

Όπως, λοιπόν, θα έχετε καταλάβει, ο τρόπος με τον οποίο επιλέγουμε να μιλάμε για το γυναικείο έχει διπλή κατεύθυνση: αφενός αποτελεί σάρκα από τη σάρκα των συλλογικών κατευθύνσεων και των πολιτικών αιχμών αυτής της πολιτικής κοινότητας και της εμπλοκής μας μέσα σε αυτή, αφετέρου ανοίγει νέες οπτικές και οργανωτικές προτάσεις. Και όπως με κάθε άλλο ζήτημα, κοιτάμε να αναδεικνύουμε τις κρατικές πολιτικές που το περικλείουν, να βρίσκουμε γλώσσες που να είναι ικανές να μιλούν έξω από αυτές τις πολιτικές, να φτιάχνουμε τρόπους για να μιλάμε δημόσια και περήφανα γι' αυτό.

ΚΑΛΩΔΙΑ ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ

Στη διαδρομή μας ως αυτόνομες έχουμε ρίξει μπόλικο βρίσιμο στην ιδέα της υποτιθέμενης προόδου της τεχνολογίας ως υπόσχεση της βελτίωσης των ζωνών μας. Από τις Ανοικτές Συνελεύσεις των Μητροπολιτικών Συμβουλίων στις αρχές της χιλιετίας μέχρι τις γυναικείες ομάδες και τις antifa συνελεύσεις του σήμερα, πάντα λέγαμε ότι στο εσωτερικό της καπιταλιστικής ανάπτυξης δεν λάμπει η τεχνολογία ως κυρίαρχη κοινωνική δύναμη που οδηγεί ατέρμονα προς την πρόοδο, αλλά μαίνονται διαρκώς ταξικές και έμφυλες συγκρούσεις.

Από την άλλη, έχουμε κρατήσει από τις Ιταλίδες αυτόνομες την έννοια του «κοινωνικού εργοστασίου», με την οποία ήθελαν να δείξουν ότι τελικά τίποτα δεν βρίσκεται έξω από τις καπιταλιστικές σχέσεις, όσο κι αν διάφορες κοινωνικά εδραιωμένες αντιλήψεις, φυσικοποιούν τις σχέσεις εκμετάλλευσης έξω από το εργοστάσιο. Μέσα από αυτή την οπτική, αναδείχθηκαν σταδιακά διάφοροι μηχανισμοί καπιταλιστικής πειθάρχησης. Η οικογένεια και το σπίτι, το σχολείο και το πανεπιστήμιο, το νοσοκομείο, η κοινωνική πρόνοια τέθηκαν στο επίκεντρο ως αναπόσπαστα κομμάτια της καπιταλιστικής μηχανής.

Πιστές σε αυτή την ιδέα, αναδείξαμε το πώς οι οικιακές συσκευές που έχουν εισβάλλει και κανονικοποιηθεί πλήρως μέσα στα σπίτια, δεν έχουν έρθει για να μας κάνουν τη ζωή ευκολότερη. Αντίθετα: αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι του κόσμου της μαζικής παραγωγής και κατανάλωσης και εγγυώνται ότι το σπίτι και η εργασία εντός του θα λειτουργούν κατά τα πρότυπα ενός εργοστασίου: με μηχανές, εντατικότερους ρυθμούς και τυποποιημένες κινήσεις.

Ο λόγος για τον οποίο καταφέρνουμε να αρθρώνουμε έναν αιχμηρό πολιτικό λόγο γύρω από το ζήτημα σχετίζεται με τη διατήρηση αυτής της διπλής κατεύθυνσης που έχουν μέσα τους οι τρόποι που τοποθετούμαστε για το γυναικείο. Η ανάδειξη των κρατικών πολιτικών, η αποστροφή για τις αριστερές αφηγήσεις του κράτους, η προσπάθεια παρέμβασης στο μικροεπίπεδο της καθημερινότητας, η υπεράσπιση της εργατικής τάξης και η ανάδειξη της εργασίας ήταν πάντα εργαλεία που κρατούσαμε από την εμπλοκή μας στις ομάδες της κοινότητας και που αξιοποιούσαμε για να μιλάμε ως φεμινίστριες. Και ήταν ο λόγος για τον οποίο τα εργαλεία αυτά δουλεύτηκαν μέσα στα χρόνια και αποτέλεσαν προϋποθέσεις για να μιλάμε ως φεμινίστριες. Ακόμη περισσότερο: ήταν ο λόγος που δεν υπερασπιστήκαμε ποτέ τον viral φεμινισμό των δελτίων ειδήσεων και των κρατικών επιτελείων. Επειδή είχαμε ήδη μια γνώμη γι' αυτό κι επειδή ο φεμινισμός αυτός δεν πληρούσε τις προϋποθέσεις.

Τελικά, το γυναικείο οφείλει να μην αποτελεί ένα θέμα που μπαίνει με όρους ταυτότητας, σαν να στέκεται έξω από οποιονδήποτε άλλο συσχετισμό μέσα στις σχέσεις κεφάλαιο. Οφείλει να διαπλέκεται και να αποτελέει αναπόσπαστο κομμάτι της ατζέντας μας. Οφείλει να είναι ένα ταξικό ζήτημα.

1. Δες την εισαγωγή από το βιβλίο *Γυναίκες Φυλή και Τάξη*, Αρχείο 71 – Μιγάδα, 2014
2. Για την όλο κι αυξανόμενη εμπλοκή της εργατικής τάξης με το ποινικό σύστημα, βλ. «Της φυλακής τα σίδερα είναι για τους εργάτες», *Antifa* #98, 01/2026.
3. Για την κριτική στο κράτος πρόνοιας, βλ. «Το κράτος που όλοι αγαπήσαμε. Η γέννηση, ο θάνατος και η πτώση του "κοινωνικού κράτους"», *Antifa* #50, 02/2016
4. Δες το κεφάλαιο «Ρατσισμός, έλεγχος των γεννήσεων και το δικαίωμα στην αναπαραγωγή» από το βιβλίο *Γυναίκες Φυλή και Τάξη*, Αρχείο 71 – Μιγάδα, 2014.